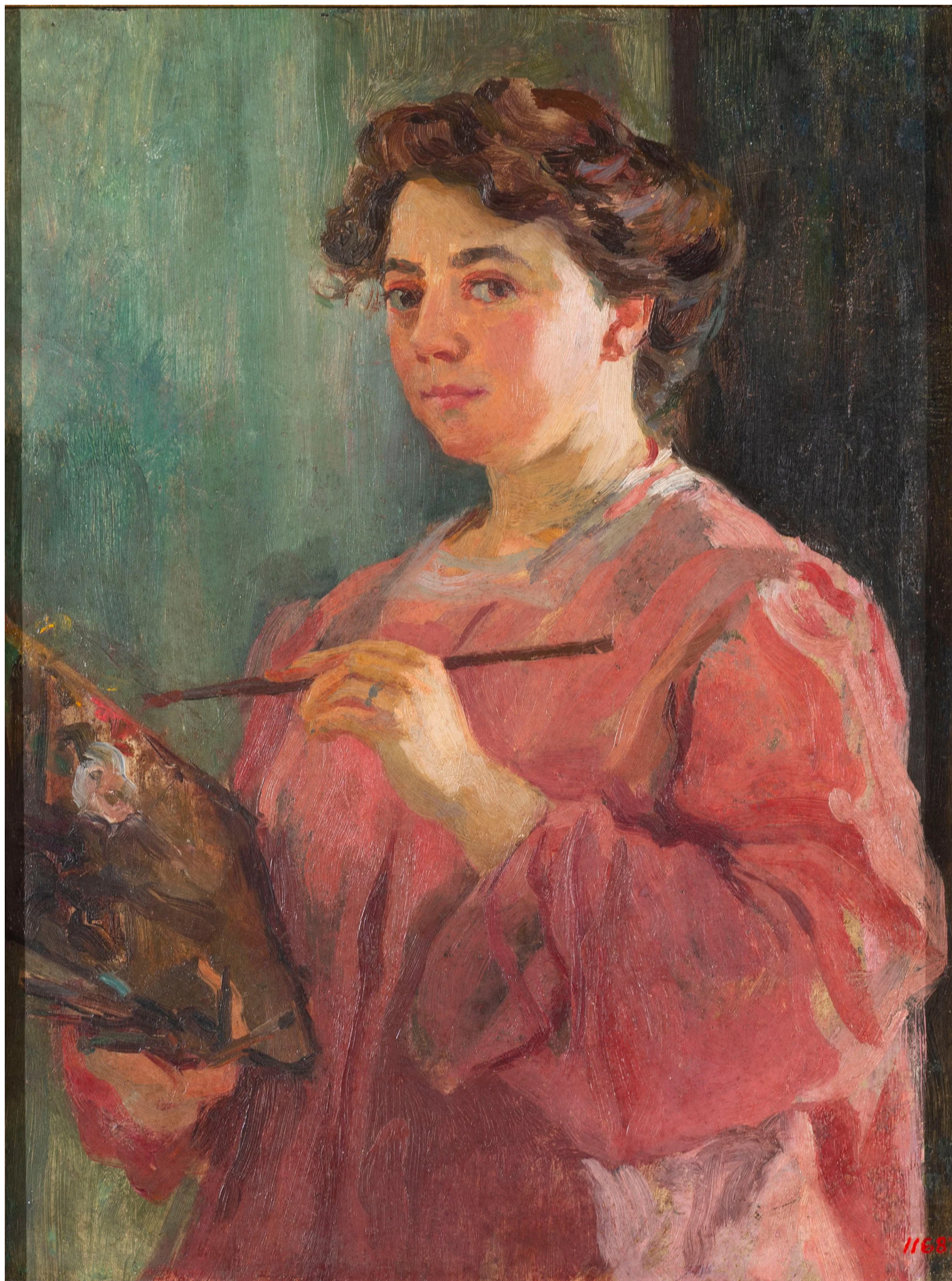

PÈL & PLOMA ÉS EL PÒDCAST DEL MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA I BIBLIOTEQUES DE BARCELONA QUE FUSIONA ART I LITERATURA.

A cada episodi, un autor proposa un text propi, inspirat en una obra d'art del Museu, que és el punt de partida d'una conversa relaxada sobre la literatura, l'art i la vida en general.

A continuació podeu llegir un extracte del capítol 6 de la novel·la *A l'altra banda de la por*, de **Marta Orriols**, en el qual apareix l'obra ***Autoretrat***, de **Lluïsa Vidal**.

La llum de dia s'escolava pels estors dels grans finestrals de la sala de restauració. Fora, l'aire era fresc, i el sol de tardor creava una atmosfera més tranquil·la. A dins, esblanqueïa les parets i omplia l'espai de vitalitat. Grans taules amb obres d'art esteses al damunt, bacallans, que és com en diuen els del gremi dels fragments de pintura mural romànica sobre tela, cavallets sostenint obres icòniques i d'altres que havien estat esperant a la reserva durant anys, grups de dues o tres persones, o una de sola inclús, treballant-hi al voltant. Els gestos precisos de les mans. La por la deixaven fora. Havien d'actuar amb determinació i alhora tenir present la possibilitat de corregir, de suavitzar. La delicadesa com un estri més. Una obra del barroc al costat d'un quadre d'avantguarda, un retaule gòtic, un paisatge modernista i una natura morta de principis del disset. Una sensació d'ordre malgrat la disposició caòtica dels materials aquí i allà: pinzells, pots de vidre, escapels, bisturis, sponges, rotlles de paper, làmpares, pinces, plàstics protectors, cinta adhesiva, draps humits. Una lluita contra el temps feta també de les olors penetrants dels dissolvents, les coles, les barreges, l'alcohol, les pintures, els vernissos, i un contrast: la nota delicada del perfume de bergamota al coll de la Joana, eficaç i discreta.

El conservador d'Art Modern va inclinar el cap amb aire seriós i pensatiu mirant el petit autoretrat de la pintora Lluïsa Vidal col·locat damunt d'una de les taules. Semblava ignorar els dubtes de la Joana.

—Però anem de feina fins aquí, eh? No ho sé..., no sé si és el millor moment perquè jo marxi a Nova York.

Era un oli sobre tela pintat cap al 1899. Hi apareixia l'artista, encara molt jove, amb la paleta i els pinzells a la mà. Mirava directament l'espectador. Transmetia calidesa, amb els arrossegaments del seu fons verd, els tons roses i vermellors a la bata i el siena bell a les carnacions del rostre, coll i mans. El gest i la mirada d'autoconfiança amb què s'havia autoretratat ho eren tot, per a la Joana, tota una declaració d'intencions. L'autoretrat i el component existencial que insinuava. No tant un «passava per aquí i volia deixar-ne constància», sinó més aviat un «em sento així». No estava segura que les selfies actuals compartissin sempre el mateix tipus de testimoniatge, però hi havia una intenció similar. El quadre estava protegit amb un plàstic que ella mateixa havia retirat feia uns minuts i que havia quedat estès sobre la taula. La pintura al centre com un regal lluminós. Finalment el company va dir que ell tenia un altre viatge, que estava al cas de tota la feina, però que precisament per això era millor que hi anés ella, perquè estava segur que ho faria tot molt més àgil. La companya que havia de fer de correu i acompanyar la pintura fins que quedés penjada al Metropolitan Museum of Art havia agafat la baixa per l'ingrés hospitalari del marit, a qui havien intervingut d'urgència. Davant de museus, entitats i administracions varies, la Joana ja havia fet de correu altres vegades. «En tens el cul pelat i coneixes la pintura millor que ningú», li va engegar amb determinació donant l'assumpte per tancat. Aquella mica de supèrbia barrejada amb empatia que a ella li costava exercir amb el seu equip, ni tan sols fingir-la. No era una cosa natural que una tenia.

—Seran pocs dies. Ja saps com va. Voles a Nova York. Calcula un primer dia de feina, un dia d'instal·lació, i quan la pintura estigui penjada te'n tornes. Uns tres dies màxim, depenent dels vols. Quan acabi l'exposició, ja decidiràs si hi vols enviar algú altre, si ho prefereixes.

La Joana va assentir i va parpellejar una mica. Era ella la cap d'àrea i hauria pogut dir que no o bé proposar algú altre per fer de correu. Témer el judici dels altres no ajudava gens, així que va canviar d'actitud i es va mostrar activa i interessada en els detalls. No volia que les vicissituds que darrerament trastocaven el seu món interior s'escolessin a la feina. Va dir coses ocurrents, va esbossar un ample somriure i ell va marxar satisfet. Es va quedar davant la pintura, pensativa. Les mans a les butxaques dels pantalons. L'expressió concentrada que la feia tan bonica. «D'acord», va dir-se. «T'agradava. Això era el que més t'agradava del món, Joana». Hi havia companyes treballant a les taules del voltant. Una d'elles tragué un Crist de fusta del segle XIII amb molta cura i li parlava fluixet: «Oi que acabarem aviat, avui, rei? Tinc hora al dentista». Començaven els treballs de restauració de la policromia del revers de la creu sobre la qual descansava el Crist. Totes van riure. La Joana es va unir a elles amb una rialla discreta per complaure-les i de seguida va concentrar-se en el petit autoretrat modernista. Tenia un munt de feina administrativa sobre la taula del despatx i no sabia ben bé com encabir un viatge a Nova York, però aquella pintura sempre l'havia captivat. Trencar la rutina tres o quatre dies, deixar enrere els fulls d'Excel. Nova York no li feia mai mandra, al contrari. Què era, doncs? Es va posar els guants de cotó per manipular el quadre i, amb l'ajuda d'una companya, el va alçar amb molt de compte per a l'exposició sobre autoretrats de dones artistes que s'inauguraria pròximament al Met, volia revisar l'informe de préstec que havia gestionat ja feia gairebé un any i els documents amb totes les recomanacions necessàries per poder-la exhibir, com ara la manipulació, l'embalatge, el transport o les condicions ambientals i de muntatge. Va mirar els ulls marrons de la figura de la pintora, que sempre semblaven interpel·lar-la. A la Joana li agradava puntualitzar que un retrat és sempre el testimoni d'un personatge. La de la pintora era una mirada fascinant. Els arxius constaten que Vidal era una gran conversadora. Algú a qui podria haver tingut d'amiga, n'estava segura. La seva mirada també traslluïa decisió, era la mirada d'algú que havia assolit el seu objectiu: apartar les convencions socials de l'època i convertir la seva vocació en professió.

© del text, extracte del capítol 6 de la novel·la *A l'altra banda de la por*, de Marta Orriols publicada el 2025 a Proa..